

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE ÖĞRENME BİÇİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Gülay EKİCİ

gulayekici@yahoo.com

Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Bu araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları ile öğrenme biçimlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma betimsel niteliktedir. Çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesine kayıtlı 420 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veriler likert-tipi tutum ölçeğiyle ve öğrenme biçimi tercih ölçeğiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama kullanılmıştır. Araştırma sonunda; öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilirken, öğretmen adaylarının en fazla görsel, işitsel ve bireysel öğrenme biçimlerini kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin farklı derslerde farklı öğrenme biçimlerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak, öğretmen eğitiminde eğitim faaliyetleri düzenlenirken öğretmen adaylarının tutumlarının ve öğrenme biçimlerinin dikkate alınması nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi adına önemli görünmektedir.

Anahtar Sözcükler: öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum, öğrenme biçimi.

EVALUATION OF THE ATTITUDES OF TEACHER CANDIDATES' TOWARDS TEACHING CERTIFICATE COURSES AND THEIR LEARNING MODALITIES

ABSTRACT

The study aimed to investigate the attitudes of teacher candidates towards teaching profession courses and their learning modalities. The study was performed as a descriptive study. The study group of the research consists of 420 students who were enrolled in different departments of the Technical Education Faculty, Gazi University. Two measuring device prepared by the researcher in order to collect the research data were used; Attitude Inventory Towards Teaching Profession Courses and Learning Modalities Preference Inventory. In statistical analysis arithmetical mean was performed. Results showed that the teacher candidates prefer the visual, auditory and individualistic learning modalities the most. Students who vary in their learning modalities are high in their attitudes towards teaching profession courses. This score indicates that the contents of the teaching profession courses need to be organized in a way to address the different learning modalities of the candidates for them to obtain positive attitudes towards teaching profession courses. Attitudes towards teaching profession courses and learning modalities are importance in terms of being successful in teaching profession. Thus, individual differences should also be considered in arranging training activities.

Keywords: teaching profession courses, attitudes towards teaching profession courses, learning modality.

GİRİŞ

Günümüz şartlarında önemi daha çok artmakta olan eğitimin işlevlerinin yerine getirilmesinde en önemli unsurların başında öğretmenler gelmektedir. Çünkü öğretmenler araştırma çalışmalarından etkilenebilen, araştırma sonucu geliştirilen eğitim politikalarını uygulamaya koyan ve bu politikaları etkileyebilen kişi konumundadır (Varış, 1973). Bu nedenle öğretmenlerin kazanması gerekli bilgi, beceri ve tutumları kısacası nitelikli bir öğretmen olabilmek yönünde tüm yeterlilikleri kazanmaları gerekmektedir. Bu kapsamda nitelikli bir öğretmen olabilmek için, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları genel kültür, konu alanı bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerini almak zorundadırlar. Bu kapsamda *öğretmenlik meslek bilgisi dersleri*, öğretmenlik mesleğine ilişkin özel davranışları kazandırmayı amaçlar. Böylece öğretmen adayı, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanarak, öğretiminde görevli olduğu alanın eğitsel-öğretimsel sürecine katkıda bulunabilecektir (Küçükahmet, 1993).

Eğitim fakültelerinin 1998 yılında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından yeniden yapılandırılması ve akreditasyonu sonucunda, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri programları yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin toplam kredisi 21'den 36'ya, ders saatleri ise toplam 48 saate yükseltilmiştir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde nitelikli öğretmen yetiştirmek adına amaçlar yer almaktadır. Bu amaçları yerine getirmekte etkili olan farklı faktörler olmakla birlikte, en önemli faktörlerden biri öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek derslerine yönelik tutumlarıdır. Tutumlar bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla bireylerin öğrenmelerinde önemli bir yer tutmaktadır (Anderson, 1988; Bagozzi & Burnkrant, 1985). Ancak mevcut eğitim sisteminde öğretmen yetiştiren programlara merkezi sistemle seçilen ve yerleştirilen adaylar daha çok zihinsel özellikleri ölçülerek gelmekte, bu seçimde ve eğitim süreçlerinde tutum, ilgi, istek gibi duyuşsal boyutlar ne kadar önem taşısa bile çoğu zaman ihmal edilmektedir (Ataünal, 2000; Hacıoğlu, 1990).

Eğitim tutumları değiştirmekte önemli bir araçtır. Ancak gerek ülkemizde gerekse yurtdışında yapılan araştırma bulguları, bireysel farklılıkların dikkate alınmadığı ve bireysel farklılıkların ön plana çıkartılmadığı geleneksel öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarında olumlu tutum geliştirmede yetersiz kaldığını göstermektedir (Can, 1987; Can, 1991). Bu kapsamda eğitim sürecinin öğretmen

adaylarının bireysel öğrenme farklılıklarına uygun olarak düzenlenmesinde öğretmen adaylarının öğrenmelerinde önemli bir değişken olan öğrenme biçimleri oldukça önemlidir. Ancak öğretim elemanlarının eğitim sürecini öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alacak biçimde organize edebilmekte yetersiz oluşu, eğitim ortamının fiziki yetersizliği, araç-gereçlerin yetersizliği, ders içeriğinin yoğunluğu vb gibi olumsuz faktörlerden dolayı eğitim sürecinin düzenlenmesinde öğretmen adaylarının bireysel farklılıkları yeterince dikkate alınmamaktadır.

Öğrenme biçimi; bireyin nasıl öğrendiği, bir başka deyişle öğrenirken, nasıl bir yol izlediğini ifade etmektedir. Pek çok öğrenme biçimi vardır ve bu öğrenme biçimleri arasında iyi veya kötü öğrenme biçimi yoktur. İlgili literatür incelendiğinde pek çok öğrenme biçiminden bahsedilmektedir (Armstrong, 1994; Barbe & Swassing, 1994; Bümen, 2002; Campbell, Campbell & Dickinson, 1996; Dunn & Dunn, 1992; Dunn, Dunn & Price, 1987; Dunn, Beaudry & Klavas, 1995; Duyar, 1996; Felder, 1993; Felder & Silverman, 1988; Gardner, 1983; Silver, Hanson, Strong & Schwartz, 1996). Ancak bu öğrenme biçimlerinin özellikleri irdelendiğinde başlıca 6 başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; görsel öğrenme biçimi, işitsel öğrenme biçimi, dokunsal öğrenme biçimi, hareketli öğrenme biçimi, grupsal öğrenme biçimi ve bireysel öğrenme biçimi'dir. Belirtilen öğrenme biçimleri bu araştırma kapsamında da dikkate alınan ve araştırmanın ölçme aracının temelini oluşturan öğrenme biçimlerini oluşturmaktadır.

Öğretmen yetiştirmede, eğitim faaliyetleri farklı öğrenme biçimlerini tercih eden öğrencilere yönelik olarak farklı öğretim yaklaşımlarıyla sunulduğunda, belirlenmiş olan hedeflere başarıyla ulaşılabilecek ve dolayısıyla öğretmen adaylarında istenilen yönde davranış değişikliği oluşturulacaktır. Öğrenme biçimi, bireylerin öğrenmelerinde ve iletişim kurmalarında son derece önem taşımaktadır. Öğretmenlik mesleği de iletişim kurmanın son derece önemli olduğu bir mesleklerin başında gelmektedir. Bu nedenle, eğitim sürecinin öğrencilere olumlu tutum kazandırıcı bir biçimde yapılandırılması gerekmektedir (Pehlivan, 1997). Olumlu tutum düzeyi ne kadar yüksek olursa iletişim sürecinde o kadar başarıyla kurulabilecektir. Başarılı iletişim süreci ise başarılı öğrenme-öğretme sürecinin oluşmasını sağlayacaktır. Olumlu tutum kazandırmakta eğitim sürecinin mutlaka öğretmen adaylarının öğrenme biçimlerine uygun yöntem, teknik, araç-gereç, strateji vb dikkate alınarak düzenlenmesi önemlidir. Çünkü farklı öğrenme

biçimini tercih eden bireyler eğitim sürecinde öğretmenlerinin farklı teknik, araç-gereç, strateji vb kullanılmasını tercih etmektedirler. Şöyle ki; *görsel öğrenme biçimine sahip bireyler*: dersin resimler, diyagramlar, grafikler, taslaklar ve diğer görsel yollarla sunulmasını tercih ederler. *İşitsel öğrenme biçimine sahip bireyler*: dersin çoğu zaman sözel açıklamalarla veya anlatımlarla sunulmasını tercih ederler. *Dokunsal öğrenme biçimine sahip bireyler*: dersin öğrencinin yaparak-yaşayarak öğrenmesine fırsat veren öğretim aktiviteleriyle sunulmasını tercih ederler. *Hareketsel öğrenme biçimine sahip bireyler*: dersin öğrencilerin fiziksel hareket halinde olmaları yönünde desteklenmesiyle sunulmasını tercih ederler. *Grupsal öğrenme biçimine sahip bireyler*: dersin grup etkileşimli yöntemler veya grup tartışma teknikleriyle sunulmasını tercih ederler. *Bireysel öğrenme biçimine sahip bireyler*: dersin bireysel öğretim yöntemleriyle, bireysel projelerle ve değerlendirmelerle sunulmasını tercih ederler (Armstrong, 1994; Barbe & Swassing, 1994; Bümen, 2002; Campbell, Campbell & Dickinson, 1996; Dunn & Dunn, 1992; Dunn, Dunn & Price, 1987; Dunn, Beaudry & Klavas, 1995; Duyar, 1996; Felder, 1993; Felder & Silverman, 1988; Gardner, 1983; Silver, Hanson, Strong & Schwartz, 1996).

Bireyler farklı öğrenme biçimlerine sahiptirler. Dolayısıyla bu durum genel olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik olumlu tutum kazanmaları veya olumlu tutumlarının devam etmesi eğitim ortamının öğretmen adaylarının bireysel öğrenme biçimlerine hitap edecek şekilde düzenlenmesiyle yakından ilgilidir. Bu nedenle öğretmen adaylarına öğrenme-öğretme süreçlerindeki bireysel farklılıklar dikkate alınarak eğitim verilmesi oldukça önemli görünmektedir. Ancak literatür incelendiğinde, öğretmenlik meslek derslerine yönelik tutumlarla öğrenme biçimlerinin birlikte değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Sonuçta tutumlarla öğrenme biçimleri birbirini oldukça etkileyen ve birbirlerinden etkilenen kavramlar olduğundan bu konunun araştırılması önemli görülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın genel amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları ile öğrenme biçimlerini değerlendirmektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının öğrenme biçimlerinin tercih sırasına göre dağılımı nasıldır?
3. Öğretmen adaylarının öğrenme biçimlerine göre öğretmenlik meslek derslerine yönelik tutumlarının tercih sırasına göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde, betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerine kayıtlı 420 4. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma grubu olarak son sınıf öğrencilerinin seçilmesinin temel nedeni, bu öğrencilerin öğretmenlik meslek derslerinin hepsini almış olmalarıdır. Çalışma grubuna giren, 420 öğrencinin %83'ünün 22 yaş grubunda olduğu, %93.3'ünün erkek ve %6.7'inin kız öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir. Özellikle erkek öğretmen adayının sayıca fazla olması Teknik Eğitim Fakültesi öğrenci profilinin çoğunlukla erkek öğrencilerden oluşması özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması

Araştırmada Öğretmenlik Meslek Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği ve Öğrenme Biçimi Tercih Ölçeği kullanılmıştır. Aşağıda bu ölçeklerin hazırlanma aşamaları açıklanmaktadır.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Geneline Yönelik Tutum Ölçeği

1. Aşama: Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin geneline yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılacak ölçme aracını geliştirmek amacıyla, öncelikle literatürden konuyla ilgili ve farklı derslere yönelik hazırlanmış tutum ölçekleri incelenmiştir (Aşkar & Erden, 1987; Erkuş, Sanlı, Bağlı & Güven, 2000;

Semerci, 1999). Ancak öğretmen adaylarının almak zorunda oldukları öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutumları ayrı ayrı ölçmeye yönelik bir tutum ölçeğine ihtiyaç duyulmasına rağmen literatürde böyle bir ölçek bulunamamıştır. Çünkü literatürde yer alan çalışmaların öğretmenlik mesleğine ilişkin öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının tutumlarının belirlenmesi konusunda yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu amaçla, literatürde yer alan tutum ölçeklerinden yararlanarak öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin geneline yönelik toplam 22 tutum cümlesinden oluşan taslak form hazırlanmıştır. Taslak form, maddelerin uygunluğu ve anlaşılabilirliği açısından değerlendirmeleri için dört uzmanın görüşlerine sunulmuştur. Bu kapsamda ölçek maddeleri 2 eğitim uzmanına ve 2 ölçme ve değerlendirme alan uzmanına verilerek değerlendirmeleri alınmıştır. Görüşler doğrultusunda bazı cümleler değiştirilirken bazıları ölçekten tamamen çıkartılmıştır. Bu çalışmaların sonunda 17 tutum cümlesinden oluşan bir taslak form oluşturulmuştur. Bu cümlelerin 7'si olumsuz ve 10'u olumlu tutumu belirtecek şekilde ifade edilmiştir. 5'li likert ölçeği olarak düzenlenen ölçeğe yanıtlayanlar her maddeye 1 ile 5 arasında değer verebilmektedir. Ölçekte bulunan olumlu maddeler, Hiç katılmıyorum (1 puan), ve Tamamen Katılıyorum (5 puan) olarak derecelendirilirken, olumsuz maddeler ise tam tersi puanlama ile kodlanmıştır.

Kapsam geçerliliğinin sağlanması için özellikle anlaşılabilirlik, kapsam, olumlu-olumsuz cümle ayrımının doğruluk düzeyi konularında uzman kanısı alındıktan sonra, ortaya çıkan 17 maddelik tutum ölçeği ön uygulama amacıyla 30 öğretmen adayına anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliği açısından incelemeleri için verilmiştir. Bu uygulamadan sonra öğretmen adayları tarafından anlaşılamayan maddeler ifade düzeltilmesi yönünde yeniden düzenlenmiş ve ölçek 258 öğretmen adayına uygulanmıştır.

Tutum ölçeğinin yapı geçerliliğini sağlamak ve ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerinin belirlenerek işlevsel bir boyutlandırmanın elde edilmesi (Büyüköztürk, 2006) amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin benzer davranışları ne ölçüde örneklediğini belirleme, alınan puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasındaki ilişki (madde-test korelasyonu) hesaplanarak belirlenmiştir. Faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testiyle test edilmiştir. 17 maddenin faktör analizi için KMO değeri 0.94 ve Barlett testi sonucu

[2173.67 / $p < 0.001$)] olarak bulunmuştur. Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için minimum KMO değeri 0.60 olarak önerilmektedir (Pullant, 2001). Bu durumda gözlenen 0.94'lük KMO değeri önerilen KMO değerinden oldukça yüksektir ve verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Sosyal bilimlerde ölçeğin tek boyutlu olabilmesinin iki temel koşulu bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, birinci faktörün açıkladığı varyans oranının toplam varyansın en az %30'u olması, ikincisi ise birinci faktörün özdeğerinin ikinci faktörün özdeğerinin yaklaşık 3–3.5 katından daha büyük olmasıdır. (Doğan, 2002). Bu ölçütlere göre bakıldığında; yapılan faktör analizi sonucunda, birinci faktörün açıkladığı varyans oranı toplam varyansın %30'unun üzerindedir (1. faktörün açıkladığı varyans % 48.15, 2. faktörün açıkladığı varyans %8.12 ve toplam varyans %56.27'dir). Diğer taraftan, 1. faktörün özdeğeri 7.92 ve 2. faktörün özdeğeri 1.53'tür. Dolayısıyla bu sonuçlar ölçeğin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ölçekte faktör yükü 0.40'ın altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Büyüköztürk'ün de (2006) belirttiği gibi; aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin ayıklanmasında en iyi ölçüt faktör yük değerlerinin 0.45 ve üzerinde olmasıdır; ancak uygulamada bu sınır değer 0.30'a kadar indirilebilmektedir. Varimax işlemi sonrasında faktör yük değeri 0.40'ın altında olan 7 madde ölçekten çıkarılmıştır. Tek faktörde bulunan maddelerin faktör yükleri 0.51 ile 0.87 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçme aracının güvenirlik çalışması Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak yapılmıştır. Buna göre 10 maddelik tek faktörlü ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.80 olarak hesaplanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen tek boyutlu ölçeğin Cronbach-Alfa güvenirlik katsayısı, madde ölçek korelasyonları ve faktör yükleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Faktör Analizi Sonucunda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Geneline Yönelik Tutum Ölçeğinde Yer Alan Maddelerin Faktör Yükleri

Madde No	Maddeler	Madde test Korelasyonu-r	Faktör yükü
+1	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” dersleri zevk aldığım derslerdir	.73	.70
-2	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” derslerine çalışırken çok sıkılıyorum	.76	.78
-3	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” derslerine diğer derslere göre daha az önem veririm	.54	.51
+4	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” dersleri çok eğlenceli derslerdir	.77	.79
-5	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” dersleri beni tedirgin eder	.72	.74
+6	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” derslerine ayrılan ders saatlerinin artırılmasını isterim	.43	.42

Tablo 1. Devam

+7	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” derslerindeki konular çok ilgimi çeker	.60	.68
+8	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” dersleri çok sevdiğim derslerdir	.84	.87
+9	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” dersleri seçmeli dersler bile olsa yine seçerim	.75	.76
-10	“Öğretmenlik Meslek Bilgisi” derslerini çalışırken kendimi çok çaresiz hissedirim	.70	.73

KMO değeri: 0.94 ve Barlett testi sonucu [2173.67 / p<0.001]
Tek faktörün açıkladığı varyans: % 48.15,
1. faktörün özdeğeri:7.92,
2. faktörün özdeğeri:1.53
Cronbach Alfa: 0.80

2. Aşama: Tablo 1’de dikkat edileceği gibi ölçeğin maddeleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik genel ifadeler içermektedir. Hazırlanan bu ölçek ikinci aşamada on bir öğretmenlik meslek bilgisi dersinin her birine tek tek uyarlanmıştır. Bu uyarlama işleminde maddeler tek tek her bir öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik olarak aşağıda belirtildiği gibi düzenlenmiştir. Aşağıda öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin geneline yönelik hazırlanan tutum ölçeğinin (Tablo 1) “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersine yönelik olarak uygulanması örnek olarak verilmiştir;

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersi zevk aldığım bir derstir.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersini çalışırken çok sıkılırım.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersine diğer öğretmenlik meslek derslerine göre daha az önem veririm.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersi çok eğlenceli bir derstir.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersi beni tedirgin eder.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersine ayrılan ders saatlerinin arttırılmasını isterim

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersindeki konular çok ilgimi çeker.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersi çok sevdiğim bir derstir.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersi seçmeli bir ders bile olsa yine seçerim.

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersini çalışırken kendimi çok çaresiz hissedirim

Yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen tek boyutlu ölçeğin her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersine ait Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları, madde ölçek korelasyonları ve faktör yükleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Faktör Analizi Sonucunda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Her Birine Yönelik Tutum Ölçeğinde Yer Alan Maddelerin Faktör Yükleri

Madde No	Madde test Korelasyonu-r						Faktör yükü					
	ömg	od-I	gö	öpd	ötmg	sy	ömg	od-I	gö	öpd	ötmg	sy
+1	.76	.78	.73	.80	.78	.86	.80	.80	.70	.85	.80	.90
-2	.73	.76	.76	.70	.78	.80	.75	.75	.78	.70	.80	.85
-3	.69	.76	.54	.52	.62	.74	.72	.80	.51	.55	.60	.72
+4	.75	.82	.77	.70	.76	.80	.79	.85	.79	.70	.75	.80
-5	.68	.81	.72	.74	.75	.76	.70	.84	.74	.76	.76	.74
+6	.54	.56	.43	.44	.52	.52	.58	.60	.42	.44	.50	.50
+7	.62	.58	.67	.64	.70	.70	.64	.56	.68	.66	.70	.68
+8	.86	.86	.84	.80	.84	.90	.90	.90	.87	.85	.82	.86
+9	.78	.50	.75	.75	.74	.80	.80	.52	.76	.75	.74	.78
-10	.73	.70	.70	.74	.70	.75	.75	.70	.73	.75	.70	.75

ömg (Öğretmenlik Mesleğine Giriş) için: KMO değeri: 0.90 ve Barlett testi sonucu [2076.42 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 46.52 ve 1. faktörün özdeğeri:8.56, Cronbach Alfa: 0.80

od-I (Okul Deneyimi-I)-I için: KMO değeri: 0.86 ve Barlett testi sonucu [2012.70 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 40.43 ve 1. faktörün özdeğeri:8.44, Cronbach Alfa: 0.73

gö (Gelişim ve Öğrenme) için: KMO değeri: 0.93 ve Barlett testi sonucu [2256.58 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 40.98 ve 1. faktörün özdeğeri:8.80, Cronbach Alfa: 0.81

öpd (Öğretimde Planlama ve Değerlendirme) için: KMO değeri: 0.93 ve Barlett testi sonucu [2142.13 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 43.76 ve 1. faktörün özdeğeri:8.05, Cronbach Alfa: 0.75

ötmg (Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme) için: KMO değeri: 0.90 ve Barlett testi sonucu [2018.67 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 46.44 ve 1. faktörün özdeğeri:7.44, Cronbach Alfa: 0.77

sy (Sınıf Yönetimi) için: KMO değeri: 0.93 ve Barlett testi sonucu [2211.43 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 50.12 ve 1. faktörün özdeğeri:9.42, Cronbach Alfa: 0.85

Madde No	Madde test Korelasyonu-r					Faktör yükü				
	ödy-I	od-II	ödy-II	re	öü	ödy-I	od-II	ödy-II	re	öü
+1	.73	.79	.90	.92	.80	.75	.68	.91	.93	.82
-2	.76	.65	.65	.68	.80	.78	.64	.66	.66	.80
-3	.47	.45	.54	.70	.60	.45	.46	.56	.70	.60
+4	.54	.70	.74	.70	.77	.52	.70	.70	.68	.75
-5	.78	.73	.72	.78	.72	.80	.74	.72	.80	.74
+6	.43	.43	.45	.57	.62	.45	.40	.48	.56	.60
+7	.68	.68	.68	.68	.60	.70	.71	.70	.70	.64
+8	.82	.83	.84	.75	.70	.80	.80	.85	.75	.70
+9	.75	.68	.73	.75	.75	.74	.65	.70	.74	.74
-10	.76	.60	.76	.82	.70	.78	.62	.78	.80	.72

ödy- I (Özel Öğretim Yöntemleri-I) için: KMO değeri: 0.88 ve Barlett testi sonucu [2028.16 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 40.66 ve 1. faktörün özdeğeri:8.42, Cronbach Alfa: 0.78

od-II (Okul Deneyimi-II) için: KMO değeri: 0.90 ve Barlett testi sonucu [2096.44 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 45.96 ve 1. faktörün özdeğeri:7.95, Cronbach Alfa: 0.71

ödy-II (Özel Öğretim Yöntemleri-II) için: KMO değeri: 0.92 ve Barlett testi sonucu [2194.17 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 48.66 ve 1. faktörün özdeğeri:8.53, Cronbach Alfa: 0.80

re (Rehberlik) için: KMO değeri: 0.90 ve Barlett testi sonucu [2056.29 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 50.24 ve 1. faktörün özdeğeri:9.21 Cronbach Alfa: 0.81

öü (Öğretmenlik Uygulaması) için: KMO değeri: 0.96 ve Barlett testi sonucu [2221.30 / p<0.001]

Tek faktörün açıkladığı varyans: % 46.98 ve 1. faktörün özdeğeri:8.46, Cronbach Alfa: 0.85

Uyarlama işlemi sonucunda her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersi için 10 maddelik bir tutum ölçeği düzenlenmiştir. Ön uygulama grubunda olan 258 öğretmen adayına her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersi için düzenlenmiş olan tek boyutlu tutum ölçeği tekrar uygulanarak her bir ders için Cronbach- alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Her Birine Ait Tutum Ölçeğinin Cronbach-alfa İç Tutarlılık Katsayıları

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	Alfa
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	0.80
Okul Deneyimi-I	0.73
Gelişim ve Öğrenme	0.81
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	0.75
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	0.77
Sınıf Yönetimi	0.85
Özel Öğretim Yöntemleri-I	0.78
Okul Deneyimi- II	0.71
Özel Öğretim Yöntemleri- II	0.80
Rehberlik	0.81
Öğretmenlik Uygulaması	0.85

Belirtilen tüm işlemler sonucunda öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her biri için hazırlanmış olan tutum ölçeğini yanıtlayanlar, her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersi için en az 10 puan en fazla 50 puan alabilmektedirler. Puanların hesaplanmasında her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersi birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmiştir.

Öğrenme Biçimi Tercih Ölçeği

Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçeğin oluşturulmasında öncelikle literatürde yer alan öğrenme-öğretim biçimi ölçeklerinden yararlanılmıştır (Barbe & Swassing, 1994; Bümen, 2002; Demirel, 2002; Dunn, Dunn & Price, 1987; Duyar, 1996; Felder & Silverman, 1988; Gardner, 1983; Salem, 2001; Silver, Hanson, Strong & Schwartz, 1996; Soloman, 2003). İncelenen ölçeklerden yararlanarak toplam altı temel öğrenme biçimi grubu belirlenmiştir. Daha sonra her bir öğrenme biçimine ait 7'şer maddeden oluşan toplam 42 maddelik bir taslak ölçek hazırlanmıştır. Hazırlanmış olan taslak ölçek maddelerinin ilgili öğrenme biçimine uygunluğunu ve teknik olarak uygunluğunu belirlemek üzere üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüşlerinin ardından ölçekte yer alan maddelere ilişkin gerekli düzeltmeler yapılarak, 30 öğretmen adayına

uygulanabilirliği ve anlaşılabilirliği açısından incelemeleri için verilmiştir. Bu uygulamadan sonra öğretmen adayları tarafından anlaşılamayan maddeler belirtilen görüşler doğrultusunda yeniden düzenlenerek son şekli verilen 42 maddeli ölçek 258 öğretmen adayına uygulanmıştır.

Verilerin temel bileşenler analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Barlett Testi sonucu ile incelenmiştir. Buna göre; Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.90 ve Barlett Testi sonucu [3648.17 / $p < 0.001$] olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar faktör analizinin değişkenler için uygun olduğunu ortaya koymaktadır (Aiken, 1996). Yapı geçerliliği için faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. KMO ve Barlett Testlerinin olumlu sonuçlar vermesi nedeniyle, ölçeğin temel faktörlerini ve boyutlarını ortaya koymak amacıyla temel bileşenler faktör analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda; faktör yükleri 0.45'in üzerinde olan maddeler yorumlanmak üzere alınmıştır. Sonraki aşamada faktör analizi sonucu hangi boyutların anlamlı olduğunu araştırmak amacıyla Kaiser normalizasyonu kullanılmıştır ve özdeğeri 1'in üzerinde olan gruplar alınmıştır. Bu işlemler sonunda toplam 7 grubun oluştuğu belirlenmiştir. Ancak bu gruplardan 7. grupta 6 maddenin yer alması ve bu maddelerin faktör yüklerinin 0.45'in altında olması nedeniyle ölçeğe alınmamıştır. Böylece grup sayısı 6 ve madde sayısı 30 olan bir ölçek elde edilmiştir (Tablo 3). Yapılan faktör analizi sonucunda, 1. faktörün açıkladığı varyans % 27.48, 2. faktörün açıkladığı varyans % 23.12, 3. faktörün açıkladığı varyans % 12.25, 4. faktörün açıkladığı varyans % 9.46, 5. faktörün açıkladığı varyans % 6.09 ve 6. faktörün açıkladığı varyans % 4.92 olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan, 1. faktörün özdeğeri 11.73, 2. faktörün özdeğeri 7.17, 3. faktörün özdeğeri 5.12, 4. faktörün özdeğeri 4.83, 5. faktörün özdeğeri 2.42 ve 6. faktörün özdeğeri 1.93 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca öğrenme biçimlerine ait Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre 30 maddelik ölçeğin görsel öğrenme biçimi için Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.72, işitsel öğrenme biçimi için 0.77, dokunsal öğrenme biçimi için 0.80, hareketsel öğrenme biçimi için 0.75, grupsal öğrenme biçimi için 0.73 ve bireysel öğrenme biçimi için 0.85 olarak hesaplanmıştır.

Ölçekte 30 madde yer almaktadır. Yanıtlayanlar her maddeye 1 ile 4 arasında değer verebilmektedir. 4'lü likert tipi ölçek olarak düzenlenen ölçekte maddeler Kesinlikle Aynı Fikirdeyim (4 puan), Aynı Fikirdeyim (3 puan), Aynı Fikirde Değilim (2 puan) ve Kesinlikle Aynı Fikirde Değilim (1 puan) olarak puanlanmıştır. Ölçek

görsel, işitsel, dokunsal, hareketsel, grupsal, bireysel olmak üzere altı öğrenme biçiminden oluşmaktadır. Bireyin bir boyuta giren 5 maddeden aldığı puanlar en düşük 5 ve en yüksek 20'dir. Tablo 3'te öğrenme biçimi tercih ölçeğine ait maddelerin gruplandırılması, faktör yükleri ve Cronbach Alfa değerlerinin dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. Öğrenme Biçimi Tercih Ölçeğine Ait Maddelerin Gruplandırılması, Faktör Yükleri ve Cronbach Alfa Değerlerinin Dağılımı

Madde No	Maddeler	Madde test Korelasyonu-r	Faktör yükü
	<i>1. Faktör: Görsel Öğrenme Biçimi- Cronbach Alfa: 0.72</i>		
1	Konuyla ilgili tahtaya şekil çizildiğinde daha iyi öğrenirim.	0.79	0.81
7	Öğretmenin söylediklerinden çok gösterdiği materyallere dikkat ederim.	0.40	0.45
15	Verilen mesajlar görsel simgelerle verildiğinde daha çok dikkatimi çeker.	0.52	0.59
19	Yazılı kaynaklardan bilgileri daha iyi öğrenirim	0.57	0.63
25	Çalıştığım konuyla ilgili bir plan görmem her zaman öğrenmemi kolaylaştırmaktadır	0.63	0.79
	<i>2. Faktör: İşitsel Öğrenme Biçimi- Cronbach Alfa: 0.77</i>		
4	Konuyla ilgili bir hikaye anlatıldığında daha iyi öğrenirim	0.45	0.47
10	İşittiğim sesler her zaman çok dikkatimi çeker	0.57	0.68
18	Dersi dinleyerek iyi öğrenirim	0.40	0.59
20	Duyarak öğrendiğim bilgileri kesinlikle unutmuyorum	0.70	0.73
30	Bir başkası konuyu bana anlatınca daha iyi öğrenirim	0.67	0.70
	<i>3. Faktör: Dokunsal Öğrenme Biçimi- Cronbach Alfa:0.80</i>		
5	Konuyla ilgili somut modellerle daha iyi öğrenirim	0.71	0.77
9	Ellerimle yaptığım çalışmalarla daha iyi öğrenirim	0.60	0.64
16	Öğretmenin konuyla ilgili sınıfa getirdiği nesnelere daha iyi öğrenmemi sağlıyor	0.59	0.68
23	Notlar tutarak çalıştığımda daha iyi öğrenirim	0.67	0.73
29	Hazırladığım projelerle konuları daha iyi öğrenirim	0.70	0.71
	<i>4. Faktör: Hareketsel Öğrenme Biçimi- Cronbach Alfa:0.75</i>		
3	Konuyla ilgili drama gösterisi yoluyla daha iyi öğrenirim	0.50	0.47
12	Bir konuyu düşünürken hareket etmekten-yürümekten çok keyif alırım	0.75	0.78
17	Bir yerde hareketsiz olarak uzun süre oturamam	0.53	0.59
24	Derslerde daha sık aralar verildiğinde daha iyi öğrendiğimi hissediyorum	0.72	0.75
28	Konuyla ilgili çizimler yaptığımda daha iyi öğrenirim	0.40	0.42
	<i>5.Faktör: Grupsal Öğrenme Biçimi- Cronbach Alfa: 0.73</i>		
6	Grup çalışmalarımıyla daha iyi öğrenirim	0.65	0.69
11	Konuyu arkadaşlarımla işbirliği yaparak daha kolay öğrenirim	0.69	0.71
14	İyi öğrenmek için grup etkinliklerini tercih ederim	0.70	0.73
22	Konuyu arkadaşlarıma öğretmekten hoşlanırım	0.71	0.67
27	Arkadaşlarımla birlikte ders çalışmaktan çok hoşlanırım	0.63	0.70
	<i>6.Faktör: Bireysel Öğrenme Biçimi- Cronbach Alfa:0.85</i>		
2	Bireysel araştırma çalışmalarımıyla daha iyi öğrenirim	0.46	0.58
8	Grup çalışmalarından çok, bireysel çalışmalarımı severim	0.72	0.77
13	Başarılı olmak için bireysel etkinlikleri tercih ederim	0.59	0.57
21	Her zaman yalnız çalışmaktan hoşlanırım	0.67	0.70
26	Bireysel çalışmalarda dikkatimi kolaylıkla toplayabilirim	0.63	0.65

Verilerin Analizi

Verilerin analizi araştırmanın alt amaçları doğrultusunda SPSS-10 paket programında aritmetik ortalama, standart sapma, faktör analizi kullanılarak yapılmıştır. Tutum ölçeğine ait verilerin analizinde; 5'li likert tipinde toplam 10 madde içeren tutum ölçeğinden cevaplayanlar en az 10 ($1 \times 10 = 10$) puan en fazla 50 ($5 \times 10 = 50$) puan alabilmektedirler. 5'li likert ölçeği olarak düzenlenen ölçeğe yanıtlayanlar her maddeye 1 ile 5 arasında değer verebilmektedir. Ölçekte bulunan olumlu maddeler, Hiç katılmıyorum (1 puan), ve Tamamen Katılıyorum (5 puan) olarak derecelendirilirken, olumsuz maddeler ise tam tersi puanlama ile kodlanmıştır. Değerlendirmede ortalama değer $3 \times 10 = 30$ puan olarak dikkate alınmıştır. Puanların hesaplanmasında her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersi birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmiştir.

Öğrenme biçimi tercih ölçeğine ait verilerin analizinde; ölçekte toplam 30 madde yer almaktadır. Yanıtlayanlar her maddeye 1 ile 4 arasında değer verebilmektedir. 4'lü likert tipi ölçek olarak düzenlenen ölçekte maddeler Kesinlikle Aynı Fikirdeyim (4 puan), Aynı Fikirdeyim (3 puan), Aynı Fikirde Değilim (2 puan) ve Kesinlikle Aynı Fikirde Değilim (1 puan) olarak puanlanmıştır. Ölçek görsel, işitsel, dokunsal, hareketli, grupsal, bireysel olmak üzere altı öğrenme biçiminden oluşmaktadır. Bireyin bir öğrenme biçimine giren 5 maddeden aldığı puanlar en düşük 5 ve en yüksek 20'dir. Öğretmen adaylarının en fazla tercih ettikleri öğrenme biçiminin tespitinde aritmetik ortalama dikkate alınmıştır. Bireylerin birden fazla öğrenme biçimini kullanmayı tercih edebilecekleri bilgisi de dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutum puanları Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Her Birine Yönelik Tutum Puanları

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	N	\bar{X}	ss
Sınıf Yönetimi	420	45.72	9.73
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	420	44.21	13.73
Rehberlik	420	42.45	12.92
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	420	42.01	12.25
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	420	41.57	10.72
Özel Öğretim Yöntemleri-I	420	40.65	10.07

Özel Öğretim Yöntemleri- II	420	40.27	10.43
Gelişim ve Öğrenme	420	40.12	10.50
Öğretmenlik Uygulaması	420	39.74	11.30
Okul Deneyimi-I	420	39.48	11.40
Okul Deneyimi- II	420	38.73	12.48

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutum puanlarının “*Kısmen Katılıyorum*” ile “*Tamamen Katılıyorum*” seçenekleri arasında yer aldığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutum puanları ölçek ortalamasından ($\bar{X}=30.00$) büyüktür. Bu durum araştırma grubuna katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Buna göre en yüksek tutum puanının $\bar{X} = 45.72$ ile Sınıf Yönetimi dersine yönelik olduğu belirlenirken, bunu $\bar{X}=44.21$ puanla Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi, $\bar{X}=42.45$ puanla Rehberlik dersi, $\bar{X}=42.01$ ile Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi, $\bar{X}=41.57$ puanla Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi, $\bar{X}=40.65$ puanla Özel Öğretim Yöntemleri-I dersi, $\bar{X}=40.27$ puanla Özel Öğretim Yöntemleri- II dersi, $\bar{X}=40.12$ puanla Gelişim ve Öğrenme dersi, $\bar{X}=39.74$ puanla Öğretmenlik Uygulaması dersi, $\bar{X}=39.48$ puanla Okul Deneyimi-I dersi ve $\bar{X}=38.73$ puanla Okul Deneyimi- II dersi izlemiştir. Tablo 6'da öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme biçimleri puan ortalamalarının tercih sırasına göre dağılımına ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Öğrenme Biçimleri Puan Ortalamalarının Tercih Sırasına Göre Dağılımı

Öğrenme Biçimi	N	\bar{X}	ss	Tercih sırası
Görsel	328	17.92	3.93	1.
İşitsel	269	17.74	2.69	2.
Dokunsal	186	13.41	2.40	4.
Hareketsel	170	11.13	2.07	5.
Grupsal	162	10.93	2.33	6.
Bireysel	235	15.09	2.58	3.

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının 1. tercih sırasında görsel öğrenme biçimini ($\bar{x}=17.92$) tercih ettikleri belirlenirken, bunu 2. tercih sırasında işitsel öğrenme biçimi ($\bar{x}=17.47$), 3. tercih sırasında bireysel öğrenme biçimi ($\bar{x}=15.09$), 4. tercih sırasında dokunsal öğrenme biçimini ($\bar{x}=13.41$), 5. tercih sırasında hareketsetel öğrenme biçimini ($\bar{x}=11.13$) ve 6.tercih sırasında grupsal öğrenme biçimini ($\bar{x}=10.93$) kullanmayı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlar öğretmen adaylarının yoğun olarak, kendilerine sunulan öğretmen merkezli, ezbere öğrenmeye dayalı ve öğrencinin pasif olduğu imkânlar doğrultusunda geliştirdiği öğrenme biçimlerini kullanmayı tercih ettiklerini göstermektedir. Çünkü öğrenme biçimleri bireysel öğrenme farklılıkları doğrultusunda süreç içinde öğrenilebilir, değiştirilebilir ve geliştirilebilirler. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin özellikle klasik yöntem-teknik ve araç-gereç olarak değerlendirilen anlatım, soru-cevap, resim-şekil vd. daha yoğun olarak kullandıkları belirlenmiştir (Akçay, 1990; Selvi, 1996). Belirtilen bu yöntem-teknik ve araç-gereçler öğrencilerin de görsel ve işitsel öğrenme biçimlerinin gelişmesini sağlamaktadır. Öğrencilerin geliştirmiş oldukları öğrenme biçimleri yanında diğer öğrenme biçimlerinin gelişmesi yönünde de uygulamaların yapılması önemlidir. Çünkü yapılan araştırmalarda, öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki farklılıkları belirleyerek uygun yöntem-teknik ve araç-gereçlerin kullanılmasının oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır (Bencze & Hodson, 1999; Saka, 2005).Bu noktada, öğretmen adaylarının öğrenme biçimlerine göre her bir öğretmenlik meslek bilgisi dersine yönelik tutum puanı ortalamalarının tercih sırasına göre dağılımı Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Öğrenme Biçimlerine Göre Her Bir Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Puanı Ortalamalarının Tercih Sırasına Göre Dağılımı

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	Öğrenme Biçimleri											
	Görsel		İşitsel		Dokunsal		Hareketsetel		Grupsal		Bireysel	
	\bar{x}	*TS	\bar{x}	TS	\bar{x}	TS	\bar{x}	TS	\bar{x}	TS	\bar{x}	TS
Öğretmenlik Mesleğine Giriş Okul Deneyimi I Gelişim ve Öğrenme Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	33.57	10.	45.40	1.	36.73	9.	32.00	10.	38.13	9.	42.48	2.
	45.12	2.	35.50	7.	45.10	4.	40.33	2.	43.00	3.	33.20	9.
	40.30	5.	40.27	2.	40.10	6.	32.40	9.	37.44	10.	42.20	3.
	40.01	6.	40.07	3.	43.19	5.	33.50	8.	35.45	11.	40.19	4.

Tablo 7. Devam

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	46.14	1.	35.70	6.	47.70	1.	37.66	4.	39.10	8.	46.14	1.
Sınıf Yönetimi	30.40	11.	39.12	4.	35.07	10.	34.10	7.	48.13	1.	38.47	5.
Özel Öğretim Yöntemleri I	45.11	3.	35.00	8.	40.03	7.	35.00	6.	40.00	7.	38.33	6.
Okul Deneyimi II	36.47	7.	34.15	9.	46.40	2.	40.10	3.	42.07	4.	35.90	7.
Özel Öğretim Yöntemleri II	40.44	4.	33.10	10	39.12	8.	35.17	5.	40.05	6.	32.73	10.
Rehberlik	35.73	9.	38.47	5.	33.63	11.	30.90	11.	40.14	5.	33.30	11.
Öğretmenlik Uygulaması	36.12	8.	30.90	11.	45.50	3.	40.97	1.	43.90	2.	35.12	8.

* TS: Tercih Sırası

Tablo 7'ye göre; *Görsel öğrenme biçimini kullanan öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları tercih sırasına göre incelendiğinde*; 1. tercih sırasında (\bar{x} =46.14) Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersine yönelik tutum puanının yer aldığı belirlenirken, 11. tercih sırasında (\bar{x} =30.40) Sınıf Yönetimi dersi yer almaktadır.

İşitsel öğrenme biçimini tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları önem derecesine göre incelendiğinde; 1. tercih sırasında (\bar{x} =45.40) Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersine yönelik tutum puanının yer aldığı belirlenirken, 11.tercih sırasında (\bar{x} =30.90) Öğretmenlik Uygulaması dersi yer almaktadır.

Dokusal öğrenme biçimini tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları önem derecesine göre incelendiğinde; 1. tercih sırasında (\bar{x} =47.70) Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersine yönelik tutum puanının yer aldığı belirlenirken, 11. tercih sırasında (\bar{x} =33.63) Rehberlik dersi yer almaktadır.

Hareketsel öğrenme biçimini tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları önem derecesine göre incelendiğinde; 1. tercih sırasında (\bar{x} =45.50) Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik tutum puanının yer aldığı belirlenirken, 11. tercih sırasında (\bar{x} =30.90) Rehberlik dersi yer almaktadır.

Grupsal öğrenme biçimini tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları önem derecesine göre incelendiğinde; 1. tercih

sırasında ($\bar{x}=48.13$) Sınıf Yönetimi dersine yönelik tutum puanının yer aldığı belirlenirken, 11. tercih sırasında ($\bar{x}=35.45$) Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi yer almaktadır.

Bireysel öğrenme biçimini tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları önem derecesine göre incelendiğinde; 1. tercih sırasında ($\bar{x}=46.14$) Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersine yönelik tutum puanının yer aldığı belirlenirken, 11. tercih sırasında ($\bar{x}=33.30$) Rehberlik dersi yer almaktadır.

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutum puanlarının “*Kısmen Katılıyorum*” ile “*Tamamen Katılıyorum*” seçenekleri arasında yer aldığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutum puanları ölçek ortalamasından ($\bar{X}=30.00$) büyüktür. Bu durum araştırma grubuna katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin her birine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumu yüksek olan öğretmen adaylarının öğrenmede istekli olacakları ve başarılarının da yüksek olabileceği yanında, öğretmen olarak göreve başladıklarında mesleklerini de severek yapacakları bir öğretmen olabilecekleri söylenebilir. Çünkü yapılan araştırmalarda bireylerin öğrencilik yıllarında oluşan tutumlarının tüm hayatlarını ve başarılarını etkileyebileceği belirtilmektedir (Baykul, 2003; Başer & Yavuz, 2003; Joyce & Farenge, 1999; Osborne, Simon & Collins, 2003).

Tutum öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa neden olan bir olgudur (Ülgen, 1995). Eğer bir derse veya bir konuya karşı birey olumlu tutuma sahipse, karşılık verme isteği gösterme, karşılık vermekten tatmin duyma, olumlu bir yönü bir değeri olduğu gibi kabullenme, bir değeri olduğunu kabul etme, bir değer olarak kabulüne taraftar olma şeklinde pek çok davranışlar sergilemektedir (Özçelik, 1992). Bu noktada, araştırma grubuna giren öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek derslerine yönelik olumlu tutumları,

branşlarını sevdiğileri, eğitimlerini isteyerek aldıkları ve öğretmenlik mesleğinde severek-isteyerek görev alacakları biçiminde değerlendirilebilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik olumlu tutum oluşturmaları veya tutumlarını daha da olumlu yönde geliştirmelerinde en önemli faktörlerin başında, eğitim ortamında öğrenme biçimlerine uygun öğrenme fırsatları bulabilmeleri gelmektedir. Her öğrenme durumunda öğrenilecek olan bazı öğeler vardır. Bu öğeler ne kadar öğretmen adayına hitap edecek biçimde düzenlenirse o kadar etkili öğrenmeler oluşur. Bireyler öğrenme biçimleriyle farklılık gösterirler ve öğrenme biçimleri parmak izleri kadar farklılık göstermektedir (Ekici, 2001). Öğrencilerin olumlu tutum geliştirme nedenlerine bakıldığında derslerin anlaşılır olduğu sürece ve öğrencilerin dersleri sevdiğileri, eğlenceli buldukları sürece olumlu tutumlar geliştirebildikleri belirlenmiştir (Şen & Özgün-Koca, 2005). Öğretmen adaylarının derslere ilgi, dikkat ve motivasyonları yüksek tutulabildiğinde, dolayısıyla öğrenme biçimlerine uygun öğrenme seçenekleri sunulduğunda, öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları da yüksek olacaktır. Araştırma grubuna bakıldığında öğretmen adaylarının ilk üç tercih sırasında en fazla görsel öğrenme biçimini, işitsel öğrenme biçimini ve bireysel öğrenme biçimlerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tutum puanlarının olumlu yönde çıkması, öğretmen adaylarının en fazla kullanmayı tercih ettikleri öğrenme biçimlerine uygun öğrenme ortamları bulabildikleri biçiminde değerlendirilebilir.

Öğrenme stilinin algılama ile ilişkili alt boyutu olan öğrenme biçimine (Şimşek, 2002) uygun öğrenme ortamının hazırlanması öğretmen adaylarının tutumlarının yüksek olması açısından oldukça yararlı olacaktır. Her öğrenme biçimine ait bireyler farklı öğrenme ortamları tercih etmektedirler. Araştırma grubu incelendiğinde, öğretmen adaylarının farklı öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları yüksek çıkmıştır. Bu durum öğretmen adaylarının, öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik olumlu tutumlar kazanmaları için, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içeriklerinin farklı öğrenme biçimlerine hitap edecek biçimde düzenlenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Örneğin: Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi, görsel, dokunsal ve bireysel öğrenme biçimlerini tercih eden öğretmen adaylarının en yüksek tutum puanına sahip oldukları bir ders olarak belirlenmiştir. Bu sonuç öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin farklı öğrenme biçimlerine sahip öğretmen

adaylarının başarıyla öğrenmelerini sağlamak amaçlı olarak düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu noktada ilgili öğretim elemanı öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretiminde ne kadar farklı yöntem, teknik, araç-gereç, strateji vb kullanabilirse öğretmen adayları açısından o kadar daha nitelikli öğrenmeler gerçekleşebilecektir. Dolayısıyla bireyin esas alındığı bir öğrenme-öğretme sürecinde başarının daha yüksek olacağı söylenebilir. Öğrencilerin öğrenme biçimleri öğrenme sürecine sunulan bilgilerin öğrenilmesinde önemli bir yer tutmalıdır. Öğrenme-öğretme sürecinde hangi öğrencilerin öğrenme özellikleri daha fazla dikkate alınırsa o bireylerin daha başarılı oldukları, dolayısıyla öğretmen adaylarının öğrenme biçimlerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumlarının olumlu olmasında etkili olduğu söylenebilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik olarak olumlu tutumlar kazanması yönünde öğrenme biçimlerinin dikkate alınması oldukça önemlidir.

Sonuç olarak, öğretmen eğitiminde eğitim faaliyetleri düzenlenirken öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumlarının ve öğrenme biçimlerinin dikkate alınması nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi adına önemli görünmektedir. Araştırma sonunda aşağıdaki öneriler belirtilebilir;

1. Öğretmen adaylarının öğrenme biçimleri belirlenerek öğrenme biçimlerine uygun eğitim ortamları sağlanmalıdır.
2. Çalışma grubu olarak teknik eğitim fakültesinde yapılan bu çalışma diğer eğitim fakültelerinde de yapılabilir.
3. Öğretmen adaylarının öğrenme biçimleri ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutum puanları öğretmen adaylarının farklı demografik özelliklerinin de vurgulandığı bir başka çalışmada değerlendirilebilir.
4. Öğrencilerin geliştirmiş oldukları öğrenme biçimleri yanında diğer öğrenme biçimlerinin gelişmesi yönünde de uygulamalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aiken, L. R. (1996). *Rating Scales and Checklist: Evaluating Behavior, Personality And Attitudes*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Akçay, M. (1990). *Biyoloji Dersinde Farklı Öğretim Metotlarının Öğrenci Başarısına Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi.

- Anderson, L.W. (1988). Attitude Measurement: Attitudes and Their Measurement. In Keeves, J. P. (Ed.); **Educational Research Methodology And Measurement: An International Handbook**. New York: Pergamon Press.
- Armstrong, T. (1994). **Multiple Intelligences in The Classroom**. Alexandria.VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Aşkar, P. & Erden, M. (1987). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği. **Çağdaş Eğitim**,121 (12), 8-11.
- Ataünal, A. (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş veya Nasıl Bir İnsan*. İstanbul: 20 Mayıs Eğitim, Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı Yayınları:3, 151–152.
- Bagozzi, R. P.& Burnkrant, R. E. (1985). Attitude Organization and Attitude-Behavior Relation: A Reply to Dillon and Kumar. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49 (1): 47-57.
- Barbe, W. B. & Swassing, R. H. (1994). *Teaching Through Modality Strengths. Concepts and Practices*. Columbus, OH: Zanner-Blöse, Inc.
- Baykul, Y. (2003). *Matematik Öğretimi ve Bazı Sorunlar*. 10 Ocak 2005 Tarihinde Alınmıştır. [http:// www. matder.org.tr/bilim/ moubs.asp?](http://www.matder.org.tr/bilim/moubs.asp?)
- Başer, N. & Yavuz.G. (2003). *Öğretmen Adaylarının Matematik Dersine Yönelik Tutumları*. 10 Ocak 2005 Tarihinde Alınmıştır, [http:// www.matder.org.tr/bilim/ moubs.asp?ID=4](http://www.matder.org.tr/bilim/moubs.asp?ID=4).
- Bencze, L. & Hodson, D.(1999).Changing Practice by Changing Practice: Toward More Authentic Science and Science Curriculum Development. *Journal of Research in Science*, 36, 521–539.
- Bümen, N. T. (2002). *Okulda Çoklu Zeka Kuramı*. Ankara : Pegem- Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.
- Can, G. (1987). Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine Bir Araştırma (Ankara Okullarında). *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1): 159–170.
- Can, G. (1991). *Eğitim Fakültesi ve Öğretmenlik Sertifikası Programlarının Öğretmen Adaylarında Tutum Geliştirme Açısından Etkililiği*. I.Ulusal Eğitim Kongresi Bildirileri. 25–27 Kasım 1991: 162–167, İzmir.
- Doğan, N. (2002). *Klasik Test Teorisi ve Örtük Özellikler Kavramının Örneklem Bağlamında Karşılaştırılması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora tezi.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.
- Dunn, R., Dunn, K. & Price, G. E. (1987). *Manual for the Learning Styles Inventory*. New York: Price Systems Publishing.
- Dunn, R. & Dunn, K. (1992). *Teaching Elementary Students Trough Their Individual Learning Styles*. Boston: Allyn and Bacon.
- Duyar, M. S. (1996). *Accelerated Word Memory Power (Yabancı Kelimeleri Hızlı Öğrenme Teknikleri)*. Ankara: Mega Hafıza Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti.

- Ekici, G. (2001) *Öğrenme Stiline Dayalı Biyoloji Öğretiminin Analizi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25 (116), 27-32.
- Felder, R. M. & Silverman, L. K.(1988). Learning and Teaching Styles in Engineering Education. *Engineering Education*, 78, 674-681.
- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
- Hacıoğlu, F. (1990). *Öğretmenlik Uygulaması Modeli*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Joyce, B.A. & Farenge, S. J. (1999). Informal Science Experience, Attitudes, Future Interest in Science and Gender of High-Ability Students: An Exploratory Study. *School Science & Mathematics*, 99 (8): 431-437.
- Küçükahmet, L. (1993). *Öğretmen Yetiştirme (Programları ve Uygulamaları)*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.
- Osborne, J., Simon, S. & Collins, S. (2003). Attitudes Towards Science: A Review of The Literature and Its Implications. *International Journal of Science Education*, 25(9): 1049-4079.
- Özçelik, D.A. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Pehlivan, H. (1997). Tutumların Doğası ve Öğretimi. *Çağdaş Eğitim*, 233: 46-48.
- Pullant, J. (2001). *SPSS Survival Manual. A Step-By-Step Guide to Data Analyses Using SPSS For Windows*. Philadelphia, PA: Open University Press.
- Saka, A. Z. (2005). Öğretmen Adaylarına Öğretimde Yöntem Zenginliği Kazandırmak İçin Farklı Bir Yaklaşım. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5 (19): 251-262.
- Salem, G. R. (2001). *Instructors' and Students' Antecedents and Contexts: Their Influence on The English Proficiencies of College Freshmen*. Saint Mary's University, Unpublished Dissertation.
- Selvi, K. (1996). *Fen Lisesi Fen ve Matematik Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi "Ankara Fen Lisesinde Bir İnceleme"*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Semerci, Ç. (1999). Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 23 (111), 51-55.
- Silver, H. F., Hanson, J. R., Strong R. W. & Schwartz, P. B. (1996). *Teaching Styles & Strategies*. USA: Trenton, the Thoughtful Education Press.
- Soloman, B. S. (2003). Inventory of Learning Styles. <http://www.ncsu.edu/felder-public/ILSdir/ilsweb.html>, [September 15, 2004].
- Şen, A. İ & Özgün-Koca, S. A. (2005). Orta Öğretim Öğrencilerinin Matematik ve Fen Derslerine Yönelik Olan Olumlu Tutumları ve Nedenleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 18, 186-201.
- Şimşek, N. (2002). BİG16 Öğrenme Biçimleri Envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1): 33-47.

- Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi- Birey ve Öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Variş, F. (1973). *Öğretmen Yetiştirme Üzerine. 50. Yıla Armağan*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını.